

SVARBIAUSI 2026 METŲ III KETVIRČIO BUHALTERIO DARBAI

Marina GUPTOR
Konsultantė ekspertė

◆ **Trečiasis metų ketvirtis** buhalteriams paprastai būna ne tik einamųjų deklaracijų ir mokėjimų laikotarpis, bet ir svarbus pasiruošimo metų pabaigai etapas. Liepos–rugsėjo mėnesiais verta užsiimti ne vien tik mėnesio deklaracijų pateikimu – tai tinkamas laikas peržiūrėti PVM atskaitą, avansinius mokesčius, darbuotojų naudos apmokestinimą, beviltiškas skolas, atsargas, ilgalaikį turtą ir preliminarinius metinius veiklos rezultatus.

Toliau aptariame svarbiausius darbus, kuriuos 2026 m. III ketvirtį turėtų įvertinti ir atlikti įmonių buhalteriai, finansininkai ir vadovai.

MĖNESIO DEKLARACIJŲ CIKLAS: GPM, VSD, PVM

Kiekvieną mėnesį būtina užtikrinti, kad laiku būtų pateiktos įprastos mokesčių deklaracijos ir ataskaitos: GPM313 deklaracija, „Sodros“ SAM pranešimai, PVM deklaracijos (FR0600), i.SAF registrai ir kiti pagal įmonės veiklos pobūdį aktualūs duomenys.

III ketvirtį ypač svarbu atkreipti dėmesį į terminus, kurie dėl savaitgalių ar šventinių dienų gali nusikelti į artimiausią darbo dieną. Pavyzdžiui, 2026 m. rugpjūtį dalis prievolių, kurių terminas įprastai būtų rugpjūčio 15 d., faktiškai

turėtų būti vykdomos iki rugpjūčio 17 d., nes rugpjūčio 15 d. yra nedarbo diena.

Praktikoje verta patikrinti, ar:

- visos darbo užmokesčio išmokos tinkamai deklaruotos GPM313 deklaracijoje;
- laiku pateikti SAM pranešimai;
- PVM deklaracijų duomenys sutampa su apskaitos duomenimis;
- sąskaitų faktūrų registrai (i.SAF) pateikti laiku ir be neatitikimų;
- deklaracijose nėra techninių ar loginių klaidų, kurios galėtų sukelti klausimų VMI.

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
PELNO MOKESČIO
ĮSTATYMAS
2002 m. kovo 5 d. Nr. IX-751
Vilnius**

<...>

47 straipsnis. Avansinio pelno mokesčio apskaičiavimas ir sumokėjimas

Pastaba: pagal 2009 12 09 LR įstat. Nr. XI-539, nuo 2010 m. mokestinio laikotarpio apskaičiuodamas avansinį pelno mokestį, mokesčio mokėtojas gali atsižvelgti į pasikeitusį pelno mokesčio tarifą.

1. Avansinis pelno mokestis apskaičiuojamas šiame straipsnyje nustatyta tvarka. Avansinio pelno mokesčio sumą apskaičiuoja mokesčio mokėtojas.

2. Mokesčio mokėtojai avansinio pelno mokesčio sumą apskaičiuoja šia tvarka:

►1) pagal praėjusių metų veiklos rezultatus. Avansinis pelno mokestis už pirmuosius šešis mokestinio laikotarpio mėnesius apskaičiuojamas pagal faktiškai apskaičiuotą pelno mokesčio sumą už mokestinį laikotarpį, buvusį prieš praėjusį mokestinį laikotarpį. Avansinis pelno mokestis už septintą–dvyliktą mokestinio laikotarpio mėnesius apskaičiuojamas pagal praėjusį mokestinį laikotarpį faktiškai apskaičiuotą pelno mokesčio sumą. Kiekvieno ketvirčio avansinis pelno mokestis sudarys atitinkamai 1/4 faktiškai per minėtus mokestinius laikotarpius apskaičiuoto pelno mokesčio sumos; ◀ (galioja nuo 2017 01 01 pagal 2016 03 22 LR įstat. Nr. XII-2262)

2) pagal numatomą mokestinio laikotarpio pelno mokesčio sumą. Mokesčio mokėtojas gali pasirinkti avansinį pelno mokestį mokėti kas ketvirtį po 1/4 numatomos mokestinio laikotarpio pelno mokesčio sumos. Avansinio pelno mokesčio apskaičiuota suma pagal numatytą mokestinio laikotarpio pelno mokesčio sumą turi sudaryti ne mažiau kaip 80 procentų faktiškos metinio pelno mokesčio sumos. Jeigu avansinio pelno mokesčio deklaracijoje apskaičiuota numatyta pelno mokesčio suma yra mažesnė kaip 80 procentų metinėje pelno mokesčio deklaracijoje apskaičiuotos pelno mokesčio sumos, nuo kiekvieną ketvirtį nesumokėtos avansinio pelno mokesčio sumos skaičiuojami delspinigiai Mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka. Mokesčio mokėtojas gali patikslinti avansinio pelno mokesčio deklaraciją, apskaičiuodamas kiekvieno ketvirčio avansinio pelno mokesčio sumą lygiomis dalimis nuo mokestinio laikotarpio pradžios.

►3. Apskaičiuojant avansinio pelno mokesčio sumą, neatsižvelgiama į pelno mokesčio sumą, apskaičiuotą nuo gautos paramos, panaudotos ne pagal Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatyme nustatytą paramos paskirtį, taip pat nuo iš vieno paramos teikėjo per mokestinį laikotarpį grynaisiais pinigais gautos paramos dalies, viršijančios 250 MGL dydžio sumą.

Pastaba: 3 dalies nuostatos taikomos apskaičiuojant 2006 metais prasidėjusio mokestinio laikotarpio ir vėlesnių mokestinių laikotarpių apmokestinamąjį pelną. ◀ (galioja nuo 2006 01 01, papildyta 2005 12 20 LR įstat. Nr. X-456)

<...>

►5. Jei praėjusio mokestinio laikotarpio apmokestinamosios pajamos neviršijo 300 000 eurų, vienetas mokestiniu laikotarpiu avansinio pelno mokesčio mokėti neprivalo.

Pastaba: 5 dalies nuostatos taikomos apskaičiuojant 2015 metų ir vėlesnių metų mokestinių laikotarpių pelno mokestį. ◀ (galioja nuo 2015 01 01 pagal 2014 09 23 LR įstat. Nr. XII-1131)

►6. Avansinis pelno mokestis turi būti sumokėtas ne vėliau kaip kiekvieno mokestinio laikotarpio ketvirčio paskutinio mėnesio penkioliktą dieną. ◀ (galioja nuo 2017 01 01 pagal 2016 03 22 LR įstat. Nr. XII-2262)

<...>

„Pačiolio“ norminių aktų sąvadaai > „Pelno mokestis“ > I. Pelno mokesčio įstatymas.

AVANSINIO PELNO MOKESČIO MOKĖJIMAS IR DEKLARAVIMAS (RUGSĖJIS)

Jeigu įmonė privalo mokėti avansinį pelno mokestį, rugsėjo mėnuo yra vienas svarbiausių šios prievolės laikotarpių. Iki rugsėjo 15 d. turi būti sumokėtas III ketvirčio avansinis pelno mokestis. Kai šis mokestis apskaičiuojamas pagal praėjusių metų veiklos rezultatus, jo deklaracija už mokestinio laikotarpio septintą–dvyliką mėnesius pateikiama ne vėliau kaip mokestinio laikotarpio devinto mėnesio penkioliktą dieną.

Įmonės gali pasirinkti avansinį pelno mokestį skaičiuoti pagal praėjusių metų veiklos rezultatus arba pagal numatomą einamųjų metų pelno mokesčio sumą. Jeigu pasirenkama skaičiuoti pagal numatomą pelno mokesčio sumą, svarbu nepamiršti 80 proc. taisyklės: deklaruota avansinio pelno mokesčio suma turi sudaryti ne mažiau kaip 80 proc. faktiškos metinio pelno mokesčio sumos, kitaip nuo nesumokėtos dalies gali būti skaičiuojami delspinigiai.

Taip pat svarbu įvertinti, ar įmonė apskritai privalo mokėti avansinį pelno mokestį. Jeigu praėjusio mokestinio laikotarpio apmokestinamosios pajamos ne didesnės kaip 300 000 Eur, avansinio pelno mokesčio mokėti neprivaloma.

Rekomenduotina jau rugpjūčio pabaigoje arba rugsėjo pradžioje atlikti tarpinių rezultatų peržiūrą: įvertinti faktinį pelną, numatomus leidžiamus ir neleidžiamus atskaitymus, investicijas, finansavimo sąnaudas ir galimas pelno mokesčio lengvatas.

AVANSINIO NEKILNOJAMOJO TURTO MOKESČIO MOKĖJIMAS (RUGSĖJIS)

Rugsėjo mėnesį taip pat svarbu nepamiršti avansinio nekilnojamojo turto mokesčio. Jeigu įmonė privalo jį mokėti, iki rugsėjo 15 d. turi būti sumokėta avansinio nekilnojamojo turto mokesčio įmoka.

Avansinis nekilnojamojo turto mokestis mokamas tais atvejais, kai metinė nekilnojamojo turto mokesčio suma už kalendorinių metų sausio 1 d. nuosavybės teise priklausančių nekilnojamųjų turtą yra didesnė kaip 500 Eur. Ši riba dokumente jau nurodyta teisingai.

Prieš mokant šį mokestį, verta patikrinti:

- ar per metus nepasikeitė turto naudojimo paskirtis;
- ar nėra naujai įsigyto ar perleisto nekilnojamojo turto;
- ar taikomas teisingas savivaldybės nustatytas tarifas;
- ar mokestis apskaičiuotas atsižvelgiant į aktualią mokestinę vertę.

ATOSTOGINIAI IR PAJAMOS NATŪRA: GPM ASPEKTAI

Vasarą padaugėja situacijų, kai darbuotojams kompensuojamos kelionės, apgyvendinimo, renginių, dovanų išlaidos ar kita nauda. Tokias išlaidas būtina vertinti ne tik kaip įmonės sąnaudas, bet ir kaip galimas darbuotojo pajamas natūra.

Vadovaujantis GPMĮ 9 straipsnio logika, pajamomis natūra laikoma gyventojo gauta ekonominė nauda, kai ji gali būti individualiai identifikuota ir yra susijusi su darbo ar panašiais santykiais. GPMĮ komentare, pavyzdžiui, nurodoma, kad darbuotojo gauta individuali nauda gali būti pripažįstama pajamomis natūra ir apmokestinama kaip su darbo santykiais susijusios pajamos.

Todėl buhalteriu svarbu įvertinti:

- ar darbuotojui suteikta nauda yra identifikuojama individualiai;
- ar ji susijusi su darbo santykiais;
- ar ji turi būti apmokestinama GPM ir socialinio draudimo įmokomis;
- ar tokia nauda tinkamai parodyta darbo užmokesčio apskaitoje;
- ar surinkti ją pagrindžiantys dokumentai.

Plačiau apie avansinio pelno mokesčio apskaičiavimą ir sumokėjimą skaitykite UAB „Pačiolis“ e. sąvade „Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymas“

www.paciolis.lt/buhalterija

Ne kiekvienas renginys ar darbdavio apmokėtos išlaidos savaime tampa pajamomis natūra, tačiau rizikingiausios situacijos yra tos, kai aiški nauda suteikiama konkrečiam darbuotojui ar jo šeimos nariui.

PVM ATSKAITA IR PATIKSLINIMAI, PASIRENGIMAS METINEI DEKLARACIJAI

III ketvirtis yra tinkamas laikas peržiūrėti PVM atskaitą, ypač jeigu įmonė vykdo mišrią veiklą arba turi ilgalaikio turto, kurio naudojimas per metus pasikeitė.

Reikėtų įvertinti:

- ar tinkamai taikoma PVM atskaitos proporcija;
- ar pasikeitė ilgalaikio turto naudojimas PVM apmokestinamoje ir PVM neapmokestinamoje veikloje;
- ar nėra nekilnojamojo turto ar esminių pagerinimų, kuriems taikomas ilgesnis PVM atskaitos tikslinimo laikotarpis;
- ar reikės teikti metinę PVM deklaraciją (FR0516).

PVMĮ komentaras nurodo, kad kalendorinių metų ilgalaikio materialiojo turto PVM atskaita tikslinama metinėje PVM deklaracijoje (FR0516), o konkretaus ilgalaikio turto metinė tikslinimo suma apskaičiuojama FR0516A priede.

Taip pat nurodyta, kad metinę PVM deklaraciją PVM mokėtojas turi pateikti iki kitų kalendorinių metų spalio 1 d.

Tai reiškia, kad, nors metinė PVM deklaracija už 2026 m. bus teikiama jau 2027 m., III

ketvirtį verta pradėti rinkti ir tikrinti duomenis, kad metų pabaigoje nereikėtų skubiai taisyti PVM atskaitos klaidų.

STRATEGINIS PLANAVIMAS: METINĖ PELNO STRATEGIJA IR MOKESČIŲ LENGVATOS

Nuo rugsėjo mėn. įmonėms verta pradėti preliminarų metinio pelno vertinimą. Tai ypač aktualu įmonėms, kurios planuoja investicijas, taiko ar ketina taikyti pelno mokesčio lengvatas, turi sukaupę mokestinių nuostolių arba planuoja išmokėti dividendus.

Rekomenduotina įvertinti:

- ar įmonė gali taikyti investicinio projekto lengvatą pagal PMĮ 46¹ straipsnį;
- ar yra galimybė perkelti ankstesnių metų mokestinius nuostolius;
- ar tinkamai dokumentuojamos reprezentacinės, reklamos, komandiruočių ir kitos ribojamų dydžių sąnaudos;
- ar nėra sandorių su susijusiais asmenimis, kai reikia pagrįsti rinkos kainą;
- ar tinkamai pritaikytas momentinis nusidėvėjimas;
- ar planuojamas pelno paskirstymas neblogins bendrovės finansinės būklės.

Mokesčių planavimas neturėtų apsiriboti vien deklaracijų pateikimu. Jo tikslas – iš anksto identifikuoti galimas rizikas ir užtikrinti, kad metų pabaigos sprendimai būtų pagrįsti apskaitos duomenimis bei dokumentais.

LIETUVOS RESPUBLIKOS
AKCINIŲ BENDROVIŲ
ĮSTATYMAS

2003 m. gruodžio 11 d. Nr. IX-1889

Vilnius

(2000 m. liepos 13 d. Nr. VIII-1835 nauja redakcija)

<...>

60-1 straipsnis. Dividendų skyrimas už trumpesnę negu finansiniai metai laikotarpį

1. Dividendai už trumpesnę negu finansiniai metai laikotarpį skiriami visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimu. Dividendų už trumpesnę negu finansiniai metai laikotarpį skyrimo iniciatyvos teisę turi akcininkai, kuriems priklausančios akcijos suteikia ne mažiau negu 1/3 visų balsų, jeigu bendrovės įstatuose nenustatyta didesnė dauguma.

2. Jeigu bendrovės įstatuose nustatyta tokia galimybė, dividendai už trumpesnę negu finansiniai metai laikotarpį iki juose nustatytos sumos dydžio gali būti skiriami bendrovės valdybos (jei valdyba nesudaroma, – bendrovės vadovo) sprendimu.

3. Sprendimui skirti dividendus už trumpesnę negu finansiniai metai laikotarpį priimti turi būti parengti trumpesnio negu finansiniai metai laikotarpio tarpinių finansinių ataskaitų rinkinys ir sprendimo dėl dividendų už trumpesnę negu finansiniai metai laikotarpį skyrimo projektas. Trumpesnio negu finansiniai metai laikotarpio pradžia sutampa su bendrovės einamųjų finansinių metų pradžia.

4. Sprendimas dėl dividendų už trumpesnę negu finansiniai metai laikotarpį skyrimo turi būti priimtas per 3 mėnesius nuo laikotarpio, už kurį siūloma skirti dividendus, pabaigos, bet ne anksčiau, negu patvirtinamas metinių finansinių ataskaitų rinkinys ir paskirstomas bendrovės pelnas (nuostoliai) už ankstesnius finansinius metus, ir ne vėliau kaip iki finansinių metų pabaigos.

5. Dividendai už trumpesnę negu finansiniai metai laikotarpį gali būti skiriami, jeigu tenkinamos visos šios sąlygos:

1) dividendams išmokėti skiriama suma neviršija trumpesnio negu finansiniai metai laikotarpio pelno (nuostolių), ankstesnių finansinių metų nepaskirstytojo pelno (nuostolių), perkelta į einamuosius finansinius metus, sumos, atskaičius per trumpesnę negu finansiniai metai laikotarpį gauto pelno dalį, kuri turi būti paskirta į rezervus;

2) bendrovė neturi neįvykdytų prievolių, kurių terminai yra suėję iki sprendimo priėmimo, ir išmokėjusi dividendus būtų pajėgi įvykdyti savo prievolės už einamuosius finansinius metus.

6. Paskyrus dividendus už trumpesnę negu finansiniai metai laikotarpį, skirti dividendus už kitą trumpesnę negu finansiniai metai laikotarpį galima ne anksčiau negu po 3 mėnesių. *(galioja nuo 2026 07 01 pagal 2025 06 30 LR įstat. Nr. XV-386)*

<...>

„Pačiolio“ norminių aktų sąvadais > „Akcinės ir uždarosios akcinės bendrovės“ > I. Akcinių bendrovių įstatymas.

Dar nevėlu įsigyti visiems labai svarbaus 77-ojo „Pačiolio“ didžiojo seminaro nuotolinę versiją!

Oksana Galin

Jeigu Darbo ginčų komisija nustatys, kad darbdavys nesilaikė reikalavimo už tokį patį ar vienodos vertės darbą mokėti vienodai, darbuotojui gali būti priteista nesumokėto darbo užmokesčio ar negautų pajamų natūra dydžio kompensacija.

Kaip tinkamai pagrįsti egzistuojančius darbo užmokesčio skirtumus ir išvengti ginčų, aptariame 77-ajame didžiajame seminare

Daugiau informacijos www.pačiolis.lt

KITI SVARBŪS DARBAI

– *Metinės inventorizacijos plano patvirtinimas* (pagal galiojančius teisės aktus ir įmonės vidaus taisykles), atsargų nurašymo taisyklių peržiūra, jeigu reikalinga peržiūra dėl pasenusių atsargų.

– Taip pat būtina patikrinti ir įvertinti, ar *abejotinos skolos gali būti pripažintos bevil-tiškomis* skolomis, ar tenkinami visi reikalavimai, ar surinkti visi įrodymai ir viskas tinkamai dokumentuota.

– *Tarpiniai dividendai ir tarpinės finansinės ataskaitos*. Dabartiniai teisės aktai nustato įmonėms prievolę parengti tik metinių finansinių ataskaitų rinkinį. Kai kuriais atvejais, pvz., reorganizuojant įmonę, reikalaujama sudaryti dar ir tarpines finansines ataskaitas. Taip pat tarpinių finansinių ataskaitų rinkinio prisireiks bendrovėms, ketinančioms skirti dividendus už trumpesnę nei metai laikotarpį, vadinamuosius tarpinius dividendus. Akcinių bendrovių įstatymas neapibrėžia tarpinio laikotarpio trukmės, tačiau įprasta tokiais laikotarpiais rinktis kalendorinius ketvirčius ar pusmetį. Neeiliniam visuotiniam akcininkų susirinkimui priimti sprendimą dėl tarpinių dividendų skyrimo leidžiama tuo atveju, jeigu įmonė per tarpinį laikotarpį uždirbo grynojo pelno, jeigu balanse nėra sukauptų nuostolių (sudėjus tarpinio laikotarpio grynąjį pelną su ankstesnių laikotarpių nepaskirstytu pelnu, gaunamas teigiamas skaičius), jeigu bendrovė neturi neįvykdytų prievolių, kurių įvykdymo terminas jau suėjo. Tarpinių dividendų skyrimo procedūrą ir apribojimus reglamentuoja Akcinių bendrovių įstatymo 60-1 straipsnis, o tarpinių finansinių ataskaitų sudarymą – 29-asis VAS „Tarpinės finansinės ataskaitos“. Atkreiptinas dėmesys, kad nuo 2026-07-01 įsigalioja nauja ABI 60-1 straipsnio redakcija.

Taigi, liepos–rugsėjo mėnesiai buhalterijoje – tai ne tik rutininių mokestinių procesų, bet ir strateginio pasiruošimo laikotarpis. Kruopščiai atlikti deklaravimai, PVM patikslinimai, darbo užmokesčio apmokestinimo peržiūra ir tarpinių rezultatų vertinimas padeda išvengti problemų

IV ketvirtį ir metų pabaigoje.

Rekomenduojama:

rugsėjo pabaigoje atlikti vidaus mažąjį auditą – tai padės ne tik pasirengti metinėms ataskaitoms, bet ir išvengti klaidų, kurios gali turėti mokestinių pasekmių 2027 m.

KONTROLINIŲ KLAUSIMŲ SĄRAŠAS: 2026 M. LIEPA–RUGSĖJIS

1. PVM

- Ar pateiktos visos PVM deklaracijos (FR0600) už liepos, rugpjūčio ir rugsėjo mėnesius?
- Ar visos PVM sąskaitos faktūros laiku įtrauktos į apskaitą ir i.SAF registrus?
- Ar tinkamai taikoma PVM atskaitos proporcija?
- Ar pasikeitė ilgalaikio turto naudojimas PVM apmokestinamoje/neapmokestinamoje veikloje?
- Ar reikės teikti metinę PVM deklaraciją (FR0516)?

2. DARBO UŽMOKESTIS IR DARBUOTOJŲ GAUTA NAUDA

- Ar laiku pateiktos GPM313 deklaracijos?
- Ar laiku pateikti SAM pranešimai?
- Ar tinkamai apskaičiuoti ir apmokestinti atostoginiai?
- Ar įvertintos darbuotojų dovanos, kelionės, renginiai, apgyvendinimas ir kitos galimos pajamos natūra?
- Ar visos darbuotojų naudos tinkamai dokumentuotos?

3. PELNO MOKESTIS

- Ar įmonė privalo mokėti avansinį pelno mokestį?
- Ar įvertinta 300 000 Eur apmokestinamųjų pajamų riba?
- Ar avansinis pelno mokestis apskaičiuojamas pagal praėjusių metų rezultatus, ar pagal numatomą pelno mokesčio sumą?
- Ar įvertinta 80 proc. taisyklė, kai mokama pagal numatomą pelno mokesčio sumą?
- Ar atlikta preliminarai 2026 m. pelno mokesčio prognozė?

4. SKOLOS IR SĄNAUDOS

- Ar peržiūrėtos pirkėjų skolos?
- Ar yra skolų, kurios gali būti pripažįstamos beviltiškoms?
- Ar surinkti skolų pagrindimo ir išieškojimo dokumentai?
- Ar peržiūrėtos neleidžiamų ir ribojamų dydžių leidžiamų atskaitymų rizikos?
- Ar tinkamai dokumentuotos reprezentacinės, reklamos ir komandiruočių sąnaudos?

5. ILGALAIKIS TURTO IR ATSARGOS

- Ar atlikta ilgalaikio turto naudojimo peržiūra?
- Ar nėra turto, kurio PVM atskaitą reikėtų tikslinti?
- Ar parengtas inventorizacijos planas IV ketvirčiui?
- Ar peržiūrėtos pasenusios, sugadintos ar nebereikalingos atsargos?
- Ar pasirengta atsargų nurašymo dokumentus pagrįsti apskaitos ir mokesčių apskaičiavimo tikslais?

6. STRATEGINIS PLANAVIMAS

- Ar pradėtas 2027 m. biudžeto planavimas?
- Ar įvertintos galimos pelno mokesčio lengvatos?
- Ar peržiūrėti mokestiniai nuostoliai?
- Ar įvertinti sandoriai su susijusiais asmenimis?
- Ar vadovui ar akcininkams pateikta III ketvirčio finansinė apžvalga?

